

Mythologia, Venise, 1567 - V, 14 : De Cerere

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[55-56\] : De Cerere](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre V

[Mythologia, Francfort, 1581 - V, 14 : De Cerere](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre V

[Mythologie, Paris, 1627 - V, 15 : De Cerés](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre V

[Mythologie, Lyon, 1612 - V, 14 : De Cerés](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - V, 14 : De Cerere, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 08/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/865>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) ,

Res/4 Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 156r°-160r°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Cérès](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

Liber & alma Ceres.

Et Orpheus in hymnis;

B.ōtis p̄t q̄m dñs, a. c̄rēt p̄t c̄rēt,

d̄r̄a d̄m̄t̄a s̄t̄ c̄m̄p̄t̄ p̄s̄ p̄s̄.

Primus it in lucem, ac Dionysus dicitur idem,

Immeum circa cōlūm quōd voluitur altē.

Verum id apertius carmen eiusdem poete significauit, eundem esse scilicet Solem & Dionysium;

q̄m̄, i. d̄m̄s̄ c̄rēt̄ s̄t̄.

Sol clarus, Dionysum quem cognomine dicunt.

10

Ad solis igitur motus imitationem illum per tripudia coluerunt, signifi-
cantes assidue vapores ē terra extrahi, sursumque attolli, ex quibus deor-
sum polles per imbris delatos omnia genera plantarum & animalium alun-
tur. Hec eadem causa fuit cur Phallus in sacrificiis Dionysii tāquam patris
generationis cum pompa portaretur. Hunc ē Ioue & Semele combusta na-
tum arbitrii sunt, quia alia ignea esse putarunt, & ex ignis natura a Deo
fabrefacta. Alij Proserpinam matrem tribuerunt, quod sub terra latere pu-
tetur. Huic extera, quæ Baccho tributa fuisse diximus, iniunxerunt, pro-
ptet vim modo caloris nimii, modo frigoris, modo ob temperiem, cum per
illam cuncta gignantur. Hunc sepultum integrum reuiuiscere fabulantur
ob anniversarias caloris vicissitudines; quippe cum debilissimus aliquan-
do exilens paulatim vites resumat, dum integer & validus sit. At de Dio-
nyso tot dicta sint, nunc de Cerere dicamus.

20

De Cerete,

Cap. XIII.

Cererem Saturni & Opis filiam, sororemque Plutonis, & Iouis & Ju-
nonis fuisse memorix prodidit ita Heliodus in Theogonia;

p̄t̄ ad d̄m̄t̄a s̄t̄ v̄t̄ p̄t̄ d̄m̄t̄a v̄t̄.

i. t̄t̄ d̄m̄t̄a, q̄m̄ d̄m̄t̄a p̄t̄ d̄m̄t̄a,

i. t̄t̄ d̄m̄t̄a, d̄m̄t̄a p̄t̄ d̄m̄t̄a.

30

Hinc Rhea progenuit Saturno pignora clara,
Iunonem, & Vellam Cererem, quiq; imperat umbris
Plutonem tortem, sub terris cui domus alta est.

Hec Dea cum pulcherrima esset, Iupiter, qui nullum stuprum, nullamque
turpitudinem vel domesticam deuotavit, captus fuit sororis desiderio, eamq;
compremisit, ex quo nata est Proserpina, ut tellatur in his idem;

a. t̄t̄ d̄m̄t̄a, t̄t̄ d̄m̄t̄a, t̄t̄ d̄m̄t̄a,

q̄m̄ d̄m̄t̄a, t̄t̄ d̄m̄t̄a, t̄t̄ d̄m̄t̄a,

i. t̄t̄ d̄m̄t̄a, t̄t̄ d̄m̄t̄a.

Digitis ille thorum Cereris conscendit, & inde
Edita formosa est Proserpina: quam sibi Pluto
Surripuit de matre.

40

Cum Neptunus etiam alter ē tratribus eandem Cererem compressisset, h-
iam suscepit, quam nefas erat apud Gr̄cos nominare: quam tamē & ipsam
& Cererem Heras nominantes quidam appellarunt, vt scriptum reliquit
Paus. in Arcadicis. Fuerunt tamen, qui non Heram, sed equum ē Cerere na-
tum esse ex eo partu dixerint: quare fabulati sunt, quod Ceres ob equum à
se

Mythologiz I.

se genitum partim ob iram in Neptunum, partim ob pudorem, nigras vestes sumpsit eo tempore, atque lucem Deorumq; conspectum fugiens se in specum obscurissimum abdidit. Deinde cum omnes terra fructus corruptentur, peltisque passim homines & animalia omnia conficeret, Diis omnibus Cereris latebras ignorantibus, Pan, cum per Arcadiam venando vagaretur, illam vidit, ac Ioui indicauit, quod à Parcis missis, iram deponere precantibus placata est. Fuerunt tamen, qui non haec de causa id contigisse inquietant, sed cum ea perceperint, quae de raptu Proserpinæ contigerunt. Hæc tamen non contenta fuit à duobus fratribus pollutam fuisse suam pudicitiam,

10 sed semper, ut plerisque mulieres, nous & maiora appetentes, Iasonem Iouis & Elecīz filium adamauit, ut testatur Homer lib. 5. Odyss.

Io. I' ius' l'ārūn ī mātēpīs dāvōtū
Et' dēpīlārā sūr qālītēr qālītēr.
Nāpīlā t'pīnās. dālā dālā. dālā.
Cōsī, dā pārātīnōn dālā dāpīnās t'pānō.
Sic olim dilexit, vbi Ceres Iasionem
Ipsa sequens animum in lecto eis coniuncta, noualis
In terra, ter passa fuit quæ vulnus aratri.
Non tamen ille Iouem latuit; sed fulminis igne
Flagrantis eecidit cinerem conuersus in attram.

20 Cum enim Iupiter filium haberet rivalem, illum ferre non potuit. Ex Iasonie igitur & Cerere natus est Plutus, ut ait enarrator Theocriti: quæ cœcum immerito finixerunt antiqui: cum paupertati magis illud conueniret; quoniam vel sapientissimi homines si sunt inopes, apparent omnibus prope insulsi, sine consilio, sine iudicio, sine prudentia, sine mentis acumine: cum horum omnium opinionem diuitix secum afferant. Nihil enim non sapientissimum iudicatur, & aureum; quod proficiscatur ab ogulento ore. Ipsum tamen Iasionem nonnulli non Iouis & Elecīz filium fuisse senserunt, ut putauit Isacius, sed Minois & Phronis cum quo in prato dormiente cōgressa sit Ceres, ac Plutum genuerit. Habitauit Ceres Coreyz aliquando, cum illam insulam Drepanum antea nominarent, ut scripsit Apollonius libro quarto Argonauticorum;

A'pō. A'pō. t'pānā t'pānā dālā dālā.
dī. Cōs dē mātērā d'pīnās qālītēr d'pīnās,
O. a'pō. d'pīnās d'pīnās d'pīnās. dālā dālā.
Mēlā t'pānā t'pānā t'pānā. dālā dālā.
dālā dālā dālā dālā dālā dālā dālā dālā.

40. Insula præpinguis, statio gratissima nautis,
Fluctibus alluitur, sub qua (mihi parcite Musæ)
Non dico hæc arcana lubens) falsi conditur illa
Qua fecit patrem Saturnus. sunt quoque falsæ
Qui dicant Cereris, qua suevit cedere messes,
Namque Ceres quondam terris habitauit in illis.
Fuerunt enim qui non à Saturni falce, sed ab illa, quam Cores a Vulcano expetiuit, ut Titanes mettere doceret, vocatū Drepanū putarint; vel qua ipsa metret, ut ait Isacius. fuit autem Sicilia civitas Drepanum non procul ab Eryce monte, atque tota Sicilia fuit Cereris consecrata, sicuti scripsit actione

actione sexta in C. Verrem Cicero in his; verus eti hzc opinio iud. quez constat ex antiquissimis Græcorum literis, atque monumentis; insulam Siciliam totam esse Cereris & Liberæ consecratam. Huius filia idecirco in Sicilia rapta fuit a Plutone, & ad inferos delata, ut diximus, quez proflus reuperari non potuit, quoniam apud inferos mali Punici grana gustasset. celebrabantur Thesmophoria in honorem Cereris, quez a Triptolemo primum pro accepto scendi munere ac frugibus in Eleusio oppido fuerunt instituta. Nam fama est Cererem cum per orbem terrarum filiam querrens vagabatur peruenisse ad Eleusium, cuius vxor Hyona, ut ait Lactancius, Triptolemum pepererat: cui nutricem querenti Ceres vitro se obtulit, puerumq; diuino latte nutritum noctu clam sub igne occultabat. Is cum egregie nutritetur per noctem, pater obseruans quo pacto id fieret, te visa exclamauit, quare itata Ceres Eleusium exanimauit, ac Triptolemo currum a draconibus tractum dedit, ut vniuersos mortales sationem frugum doceret: sicuti testatur Callimachus in hymno in Cererem. Alii fabulantur Celeum a Cerere per quoddam tempus educatum fuisse tanquam filium: quem cum Dea vellet facere immortalem, assidue sub igne tegere solebat. verum cum id diutius fecisset a quodam conspecta id facere destitit; neque immortalem reddere curauit, sed illum frumenti sationem docuit, ut ait Nicandri enarrator. Puit autem mos Thesmophoriis ne vinum adhiberetur, matronæque iniiciarentur apud Athenienses quez perpetuam & incorruptam pudicitiam seruare decreuerint, quez coronis viticeis ornabantur: atque horum sacrorum ritum & consuetudinem Thesmophoriorū ita descripsit enarrator Theo criti de sententia Thelyti Methymnæi ex Bacchicis carminibus. οὐδὲν τοῦ θεμόντος τὸν τάχα μηδέ περ τούτα, περίσσους τούτους, οὐδὲ τὸ διετούσαν, οὐδὲ κατὰ τὴν ἀπόρα τῆς τολμῆτος, τὰς επιμένουσας βαθεῖας οὐδὲ λιπαῖς. Τούτη τὸν αριθμὸν αὐτῶν αἰτεῖται, τούτη γε τὸν θεμόντον. Lex enim fuit Atheniensibus ut hzc Thesmophoria quotannis celebaretur virgines mulieres, & virgines honestæ: quez per solennitatis diem legitimos sacrosq; libros super vertice gestantes, tanquam supplicantes Eleusinem contenderent. Hzc sacrificia cū prius Eleusini celebrarent, primus Eumolpus Deiopes & Triptolemi filius ad Athenienses detulit; vel, ut alii sunt arbitrati, inter quos Acesodus, quintus ab illo Eumolpus, ut patet ex his Acesodori verbis; αὐτοῖς τοῦ Ελευσίνος οὐτρόποις, οὐτοῖς περ τὴν αὐτοῦ θεμήν, οὐτοῖς δράκοντες τοῦ μητρὸν τοῦ λοπίδην τα περιστήσαντος δράκοντος, οὐ τοῖς κατ' Ελευσίνην αὐτοῖς, τοῖς διφτυχοῖς τοῦ ιηδοῦλον εἶπον τοῦ μητρὸς τοῦ εὐεργάτων τον οὐαντεῖς Ελευσίνοντα προτείνει: Condidisseque Eleusinem ciuitatem memorant, primum quidem indigenas, postea Thraces eos qui cum Eumolpo suppetias ferentes accesserunt ad id bellū, quod aduersus Erechtheum exarsit. Alii vero dicunt Eumolpum ritum illum sacrificiorum inuenisse, quez quotannis apud Eleusinos agebantur in honorem Cereris & Proserpinæ. Quod vero illa fuerit consuetudo ut idecirco Eumolpidæ sacræ Cereris iniciarentur, essentque eorum sacrificiorum sacerdotes, ita testatur Sophocles in Oedipode in Colono;

οὐδὲν τοῦ θεμόντος περ τούτα, περίσσους τούτους, οὐδὲ τὸ διετούσαν, οὐδὲ κατὰ τὴν ἀπόρα τῆς τολμῆτος, τὰς επιμένουσας βαθεῖας οὐδὲ λιπαῖς.

Clavis in lingua constitit,

Sacerdotum Eumolpidarum.

Herodotus tamen in Euterpe non a Triptolemo, aut ab aliquo Græcorum initium habuisse scribit Thesmophoria, sed ex Aegypto ad Pelasgas mulie-

Rr res

Mythologiae

res primum à Danai filiabus fuisse delata; quod vix dñe mytho trahitur nisi, id est
Caelum & terram, ut quodvis vix, quod rursum autem hinc non satis, natus fuit a deo & dea
Alys, si dñe mytho Ceres, quod rursum a deo trahitur & ab aliis illud dicitur, neq; dicitur
autem rursum a deo trahitur & ab aliis illud dicitur. Atq; de Cereris solennitate, quā Graci Thesmo-
phoria nominant, mihi faustum, felixque sit omen, vt quantum fas est per
religionem proferam. Fuerunt autem Danai filii quae hanc solennitatem
ex Aegypto transfluerunt, mulieresque Pelasgas docuerunt. Vtibantur in
Sicilia in sacrificiis Cereris non floreis quidem coronis, neque in aliis eius
sacrificiis, quia ob memoriam raptæ filiæ colligentis flores, illi fuerunt ve-
titæ. at myrtleis coronis, & è smilace, vel narciso, vel croco vtebantur, &
ait enactor Sophoclis. cum igitur Ceres Proserpinam querens vniuersum
territorium orbem perlustrasset, facibus ex Actea Siciliæ monte accensis
ad illius imitationem Siculæ mulieres vel viri, per noctem cum accensis fa-
cibus vociferantes, Proserpinamque vocantes discurrebant, quare Tedifero-
ros antistites appellauit Strabo lib. 10. cum igitur fuisset à Metanira & Hip-
pochoonte Neptuni & Alopis filio in hospitium perbenigne accepta Tri-
ptolemum fationem dicitur docuisse, quem alii Eleusin, alii Celei, alii
Oceani, alii Dysaulis filium fuisse tradiderunt, vt testatur Paul. in Atticis.
Crediderunt nonnulli Triptolemum & Eubuleum fratres fationem à Cere-
re d dicisse, quia illi primum filii raptū mati indicassent. Fabulantur præ-
terea quod cum hospitio accepta fuisset à Metanira Ceres, illaque Metanira
sacra faceret, eius hilus Abas inuidit illius Deæ sacrificiis, grauitateque tu-
lit quod mater sua illam accepisset, & sacra deridens nescio quid parvum deco-
rum in ipsam Deam susurravit. tunc vero Dea irata millionem quandam,
quam habebat in cratero, in illum infundens in flentionem dicitur Abantem
convertisse, quod ita testatur Nicander in Theriacis;

Εἴδε γὰς ποτίσαντας ἀπόχθινθε βρύσης ἔσται
Ἄσπαλθεσσον. τὸν μὲν ἵριν φάτησθε οὐδὲν ἄχαρι
διατέτητε οὐδὲν, οὐδὲν δέσμοντες ποιήσετε
καλλιχώρη ποτὶ φρύνη, οὐδὲν διατέτητε οὐδέποτε.
Αργεῖαν διατέτητε οὐδὲν διάβατον ποιήσετε.

Inuisi hic adiunt stridores, stellio vilis
Quos edit. fertur talem sumplisse figuram
A Cerere irata deriso numine Diux
Infelix puer ad puteum, Metanira labore
Hospitio vt sellam cepit, dum pignora querit.

Omnino vero boues iungere, & arate Ceres docuit mortales, vt testatur
Orpheus in hymno in Cererem Eleus.

ἐπρότερον γενέσθαι δέρεται τοντοτε,
καὶ διεισέργεται βρύσης πολύτελην αἰώνα.
Colla boum quo prima graui subiecit aratro,
Felicemque dedit victum mortalibus ægris.

Fama est præterea quod cum fuisset apud Phytalem aliquando in hospitio,
illi gratiæ referens sicutum plantam largica est vt ait Paul. in Atticis. neque
vero sicutum solum aut frugum fationem Cereri tribuunt, sed inventionem
omnium leguminum, præter quum fabæ: quippe cum de omnibus, i quibus
comiter & liberaliter accepta fuit, dum Proserpinam quereret, benemereret
Ruderet, vt scriptit Paul. in Arcadicis. neque solum fertendi rationem mor-
talibus

etibus tradidit Ceres, cum inutilis fore videretur illa scientia, nisi quo pa-
tro frumentum exalteretur, & excuteretur, & e paleis secerteretur, & fran-
geretur didicissent, ad panem conficiendum, quod illa igitur credere & tri-
turare docuerit, ita testatur Callimachus in hymno in Cererem;

νάλλος δε κατέπλει την ρύπην ορθόντα ερπότο
δέ τεργίσας θύμωνται, την τε βασιλεύειν πετερώνται.
Αντίστηται δέ τοι τούτοις τούτοις τούτοις.

Pulchrius ut calamos primum, sacrosq; maniplos
Stravit aristarum, calcare bovesq; coagit:

Tunc, ubi Triptolemus per pulchras combibit artes.

10

Satx fuerunt & creuerunt primæ fruges apud Cephissum amnem, qui per agrum Eleusinum multo concitatiore cursu, quam in aliis locis deferebatur: in campus, quos Rharios vocarunt, ut testatur Paus. in Atticis. atque ibidem locus ostendebatur, ubi Pluto Proserpinam rapuit, & ubi Eleusiniorum feminæ primum chorum in honorem Cereris instituerunt non procul ab Agelasto Petra vocata, super qua sedit Ceres audito casu Proserpinæ, cui petræ propinquous fuit locus vocatus Callichorus. Fuerunt tamen qui nō solam Cererem autorem fuisse dixerint & inuentricem sationis, sed Osirim & Isidem etiam eius uxorem, Bacchum scilicet inventionis socium addiderunt, nam hi cum magno exercitu & cum magno tibiарum fistularumq; con-
centu orbem pergratiae, & agriculturam mortales docuisse, memorantur. Alii frumentum sua sponte natum fuisse in Sicilia dicunt, quod cum à nemine colligeretur in terram rursus recidebat: quod cum Cecrops Athenarum Rex è quodam perceperisset, milie qui colligerent, & ad se asportarent, id cum Triptolemus prior cepisset, terramque arasset, & id fecisset, ut quidam putarunt ibi, ubi noui fuerunt Patre, ut arbitrati sunt alii in agro Eleusino, messemq; succidisset, commentarios postea de cultu agitorum scripti, qui ad omnes mortales peruzati sunt, è qua re fabula fuit conficta quod Triptolemus orbem terrarum agrorum cultum omnibus mortalibus offendens peragrauit. Quod autem Bacchus vna cum Cerere orbem eadem de causa perlustrauerit, videtur illud esse argumento quod communia sacrificia apud Eleusinos Baccho & Cereri agebantur, ut testatur Sophoclis enarrator. Fuerunt Cereris non solum delubra, sed nemora etiam cōsecrata: quare fabulari sunt antiqui, quod cum eius nemus Erisichthon quidam Thessalus abscidisset, illi Ceres perpetuam famem immisit, fecitque ne vñquam posset cibo saturari. Hic filiam habebat Meitram nomine veneficiorum peritissimam, quam in varias animalium, rerumque exterarum formas mutatam frequenter vendebat, que paulo post ausugens rursus ad patrem priore forma recepta redibat, ita pro suis viribus paternæ fami opem cerebat. Fiebant etiam priuata huic Dex sacrificia, cui post messem primitias frugum pro frumenti prouento offerebant, & coniuia celebrabantur inter coniuctos, ut testatur Theocritus his carminibus in Cerealibus;

30

Ἄγριος δέ τοι θεός Δαμός της, ιάζει τοιούτοις

Οὐδέ τοι παρχίμενος, μάλα γαρ τοιοις θεοῖς μή τραπεῖ

Αἰακος τοιούτοις αὐτοὶ ποτε θεοὶ θεοί.

Nanque viri Cereri celebrant coniuia læta,
Primitiasque ferunt; quoniam plena area frugum
Frugiferæ mesles seccauit munere Diux.

R. T. A. Ageban-

40

Mythologiae

Agebantur & ambarualia à singulis agricolis, quæ lustrationes, purgationesque aruorum esse putabantur, & plurimum ad fertilitatem conferre. per ea unusquisque paterfamilias hostiam deligebat in Cereris sacrificia, quam quernea corona circa collum posita ornabat, eamque ter circa fata ducebat, quam vniuersa familia querneis ramis coronati, Cererisque laudes canentes cum tripudiis comitabantur: idque siebat ineunte vere. Deinde post has lustrationes mulsum & lac offerebatur, cum alioquin vinum solum interesse Cereris sacrificiis iure sacrificiorum minime posset. Hunc sacrificiorum ritum vniuersum prope monstrauit Virgilius libro primo Georgicorum in his;

Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adores;
Cui tu lacte fauor, & miti dilue Baccho:
Terque nouas circum felix eat hostia fruges,
Omnis quam chorus, & socii comitentur ouantes:
Et Cererem clamore vocent in tecta: neque ante
Falcem maturis quisquam supponat astillis,
Quam Cereri torta redimitus tempora queru
Det motus incompositos, & carmina dicat.

20 Colebatur Ceres apud Arcades Heræ nomine, cui sacra siebant eo ritu, ut non sicuti in exterris, victimæ iugularentur, sed quod membrum quicunque prius apprehenderat, id præcidebat, ac Dex offerebat, ut ait Pausanias. Hac eandem deam legum inuentricem fuisse scriptis Cicero actione septima in C. Verrem his verbis; à quibus initia vitæ atque victus, legum, morum, manuetudinis, humanitatis exempla hominibus & ciuitatibus data, ac despicienda esse dicuntur. loquitur enim de Cerere & Proserpina. sic & Lucretius in libro sexto ab Atheniensibus initia frugum & legum in vniuersos homines manasse scribit;

Primi frugiferos fatus mortalibus agris
Dididerunt quondam præclaro nomine Athene.
Et recreauerunt vitam, legesque rogarunt.

Significat & ipsum Thesmophoriorum nomen præterea legum autorem Ceterem extitisse, cum Διησις lex sit, φίλη terre significet, quasi enim legista sacra dicantur. Nam cum frumenti semina inuenta fuissent, homines, qui prius nullis legibus parebant, glandibusque communi cibo vescebantur, atque omnia habebant communia, leges rogarunt, quibus sua pars terræ cuique fuit assignata; deinde leges latæ sunt de regundis finibus, de testamento, & de emptionibus, quæ primum latæ sunt à Cerere, quia illa fuit legum ferendarum causa. Sic autem de illa scriptis Ouid.lib.5. Metam.

40 Prima Ceres vncio glebam dimouit aratto,
Prima dedit fruges, alimentaque mitia terris;
Prima dedit leges; Ceteris sunt omnia munus.

Hanc Deam in curru vehi solitam ab anguis tracto dixerunt poetæ, quæ Triptolemo dicitur dedisse, ut frumenti semen in varias regiones asportaret, ut ait Ouid.lib.quinto;

geminos Dea fertilis angues

Curribus admouit, frenisque coercuit iras.

Huic Dex suis, quia excanatis scrobibus fruges conuulsier, metitas loit pernas, nam Triptolemus eō cognito facinore gratam rem se facturum Cereri putauit,

putasit, si animal eius inuentis infensum immolaret: quare suem ipsam ad aram Cereris extraxit, frugesque in caput consperxit, ut appareret qua de cā; & mox illam Cereri mactauit, vt ait Ouid.lib. 2. Fait.

Prima Ceres auidæ gauila est sanguine porcæ,

Vita fusa merito cede nocentis opes.

Mactabatur & aries Cereri Virenti cognomine in templo non procul ab arce Atheniensium, sicuti testatur Eupolis in his;

Δια τον αριναν απι, ουραιον μετα

χρηστον ακμετη.

Sed rectâ ad urbem eo, mihi quod est opus

Mactare arietem illic Virenti Cereri.

10

Sacrificabant Cereri olicitores pricipuè hoc nomine die sexto mēsis Aprilis, quia per illa sacra feracitatem horrorum impetrare se putabant. Huic Deo coronas spicas offerebant, quæ pro foribus templorum appendebantur, vt ait Tibullus in his;

Flaua Ceres tibi sit nostro de ture corona

Spica, quæ templi pendeat ante fores.

Erant etiam papauera Cereti sacra, vt quidam crediderunt, ob feracitatem seminum; vt malunt alii, quia inter sata plerūq; naſcerētur, & eūdē cultum ament. Alii, inter quos fuit Dercylus, quia somnum non posset percipere ob filie molestiam; in quem fuit papauerum beneficio adiuta. Multa fuerunt huius Deo cognomina ob rerum variarum eventus, vel ob loca, in quibus colebatur. Fuit Euchlos bene virens, Erinnys, quia preces exaudiat, vel quia habitat in terris. Eryanza, Panachæs, Mycalezia, Eleufina, Lepreata, Aneidora, Legifera, Ouisera, Pelasgis, Prolymna, Theumesia, Præses, Terrestris, Sacrosancta. Hanc vocarunt Græci ~~αγρια~~, quia in omnes homines fuerit distributa, cum nihil aliud sit Ceres, quam frumentum, vt est, in eo carmine;

20

Νηστεις θεος, ποτε εργαστη, είτε αναστη.

Nimphæ aquæ sunt, frumenta Ceres, Vulcanus & ignis.

Cicero tamen in primo de Natura Deorum Cererem terram esse scribit hoc 30 pæcto: idemque disputat, æthera esse eum, quem homines Iouem appellarent, quiq; aer per maria manares, cum esse Neptunum; terram, eam quæ Ceres diceretur. Arque in secundum, Etymologiam Platonis transtulit è Cratilo, qui ~~ανθρώποις~~ quasi ~~τοις οὐρανοῖς~~ vocatam fuisse tradit, terram matrē scilicet. At quæ nunc sub his occultata fuerint, denudemus. Ceres Saturni & Opis filia fuisse credebatur, cum Saturnus sit tempus, ac Opis terra: quippe, quod vis illa, & vigor, qui est in rebus naturalibus, loco & tempore indigat. Alii, qui Cererem fruges esse putarunt, ex Opi & Saturno natam arbitrati sunt, quia aliarum herbarum semina non ita indigenit, vt diutius per totam hyemem ignava commorenentur, cum possint, vel si per hyemem minime fuerint sata, fatis vberes fractus producere. Cum vero Proserpina filia sit Cereris, radix herbarum scilicet, quam Latini ita dixerunt, quia serpat clam per humum, illa merito ex Ioue sive ex ætherea benignitate & è semine fingitur fuisse nata: quo: um alterutro deficiente frustra prouentus frugum expectatur. Qui fixerunt Cererem equum è Neptuno peperisse, aut Heram quam nominare nefas erat; illi tantam esse fertilitatem aquarum, & ex illa, quæ sit illarum cum terra commissione, crediderunt; vt vel monstra

40

Mythologiae

ritra orientur ob superus canem materiz copiam, vel nominare singula propriae nominibus, omnium difficultatem, proprias nascentium varietatem. Fama est illam aliquando in specu latuisse cum raptu fuisse ad inferos Proserpinam, siveque a Panu Ioui indicata, quia iactum semen per aliquor dies occultatur, antequam radices agat; mox Panu, natura ipsa scilicet, quae insita est in seminibus, indicat Ioui. quoniam necessitate natura & ob insitum calorem herba in lucem erumpit, & emittuntur radices. Sive igitur terram Ceteram esse putauerint, cuius filia sit Proserpina vel seges; sive semen sit Ceres, cuius filia sit radix, res utroque modo potest intelligi. Non defuerunt tamen
10 qui incredibilem annorum penuriam fuisse significari crediderint per eam fabulam, quod Pluto Proserpinam rapuit sub terras, quia ita corrupta sunt sementes, etihi visio & inclemens, ut penitus extincta sint frumenti semina in Sicilia per id temporis. Dicta est Ceres in curru a draconibus traxo vehi, propter obliquitatem signiferi circulitnam dum sol sub eo percurrit non solum excitat semina e terra, sed etiam ad maturitatem perducit. Fama est Iasonem Iouis & Electræ filium fuisse amatum a cerere, cum quo in nouali congressa sit dormiente. Quid hoc significat? Nam cum Jupiter sit calor aetheris aut aether, Electra diligentia, (etenim Sol quoque aether vocatur, quia ad opera homines excitat e lecto,) patet iustum horum amborum filium nihil esse aliud quam existat calorem, quem Ceres amavit, & in nouali precepit, quia plurimum confert ad agrorum fertilitatem ut arna quiescant alii quando, cum terra per quietem possea validior si aptam agriculturam diligenter consecuta sit, efficiatur. Alii filium Minois iustissimi viri, & Phronix prudenter scilicet a Cerere amatum fuisse putarunt, quod hinc res otium gratissimum parant agricultoris, cum splendor ex iustitia, pacisque civitatum plurimus rebus vniue. sit accedit. Ex his igitur nascitur Plutus duxit Deum, quoniam terra feracitas e coeli benignitate, & ex hominum diligentia plura sit: quamvis tamen nonnulli, quia primus Plutus duxitias cumulaverit illum duxitarum Deum putarunt; cum ante illum nemo ullam duxitiam
30 curam haberet, nemoque duxitias cumularet. Dicitur Ceres obtemperat terratum peragrasse, quoniam propter signiferi obliquitatem variis temporibus in variis locis sit regalis; neque Ceres nisi per regalem ad maturitatem potest pervenire. Hec Triptolemum, cui semina frugum dedit, sub igne per noctem fuit occultare solita, quare is mitificè nutritur: hoc quidem nihil aliud est quam seminis ratio. Nam cum noctes longiores, quo sentiuntur postquam noctum, sub initium frigoris & hyemis scilicet, calor sub terram paulatim includitur a circumstante frigore, quo sit ut radices frugum mitificè augeantur, plurimoque impleantur nutrimento, quo terra ob autumni pluvias reserta est. Idecirco cum non valde lenia sunt frigora per hiemem cum
40 radices sub terra eximie crescant & impleantur nutrimento in futuram clementem fertilissimas menses parant, nisi quid duxit impedit ad reprimendam hominum improborum superbiam & petulantiam, quae plurima cum libertate annorum crescit. Inde scire fictum est ab antiquis quoddam filiam querentia faces ex Aetna accenderit, quia semper cum infra est calor, inferiores partes frugum aluntur, cum vero superius est idem calor, superiores crescunt. Mulea sacrificia fuerunt Ceteri instituta ab antiquis, vel mulieri ita vocatae inventrici frugum vere, vel terræ ipsi; quando non solum sydera, sed etiam elementa ipsa, aut elementorum partes variis Deorum nominibus appellan-

pellantes, canquam Deos colauerunt, illisque templo, aras, sacerdotes, certas victimas, certum ceremoniarum ritum, initicuerunt. Id vero, quod de filia Erisichthonis dictum est, ita quidam interpretantur, ut Erisichthon vir imprudens, rerumq; suarum profusus fuerit: quippe cum omnia sua dilapidauerit ac ingurgitauerit, mox ob extremam terum omnium inopiam filiam prostituerit, quz modo bouem, modo ovem pecunias in concubitus mercedem accipiēs, modo res alias ab amantibus extorquens, ita paternę inopiz subueniebat. Atqui nullam ego satis idoneam horum fingendorum causam in hac explicatione inesse video, atque aliud quidpiam illustrius sub his latere iudico: cum pr̄sertim illud Deo ita propter contemptam eius religionem & cultum paſſus sit. Significare voluerunt sanè antiqui per hanc fabulam neminem, qui religionem Deorum immortalium contemplerit, domesticas calamitates deuitare posse: quippe cum omnis improbitatis misericordia comites. Deinde pater ex hac fabula imprudentem hominem necesse esse in multa sceleris & incommoda incurtere: quippe cum Erisichthon etiā, vbi sua per luxuriam & crapulam profudisset, postea victum per lordes domesticas, & per turpitudinem sibi malis artibus comparare cogeretur. Quare, vt summationem dicam, & pietas in Deos immortales, & in rebus agendis prudentia, & in presentibus bonis conseruandis parūmōnia maxime viro bono est necessaria, quod per Erisichthonis fabulam indicabatur. At Cereris fabula, & vniuersa que de illa conficta sunt, nihil aliud continebant, nisi satisfactionis rationem, & quo pacto frumenta crescerent, & qua diligentia in illis colligendis uti conueniret. At de Cerere satis, nunc de Priapo dicamus;

10

20

30

40

De Priapo. Cap. XV.

Priapus, quem hortorum Deum esse antiqui crediderunt, è quibus parentibus ortus fuerit, non conuenit inter scriptores; siquidem alii Naiadis Nymphe ac Dionysi filium fuisse tradiderunt, vt ait Strabo libro tertio decimo; alii non Naiadis, sed Chiones fuisse dicunt. Huc natum fuisse in Lampsaco, ibique ciuitatem sui nominis condidisse memorant. Apollonius Venerem cum Baccho congressam fuisse scribit: deinde cum is ad Indiam expeditionem exiueret, cum Adonide sibi congressa Priapum concepit. Cum vero Dionysius reueteretur, illi obuiam cum corona processit, illumque coronans sequi quidem noluit, quia pudaret, quod nupississet; at in Lampsacum recedens ibi parere decrevit. Tum Iuno capta Zelotypia simulans se opem ferre manu venefica uterum attigit, fecitq; vt puerum deformem, & pr̄e exteris incredibilem membra pudendi magnitudinem habentem pareret, quem Priapum nominauit. id cum vidisset Venus, noluit illum capere ob membra magnitudinem, sed in Lampsaco reliquit. Huius deformitatem ita complexus est Archias in his carminibus;

Si quis idem ē apianus, ē u' apianus illa rāce.

χρωμ' αἴρει τοτε, αὐτίζει.

φέγει, ἔπειτα, οὐτιστις αρραιτεῖς οὐτ' αἴραι.

βάρεις ποτερός οὐτιστικόλαστος.

Littora parvus ego hic habito laxosa Priapus.

Nullaque cum mergis bella cruenta gero.

Distortus vultus, pes nullus: falce dolando

Piscator